

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ

З ДИСЦИПЛІНИ

**«ГЕОЛОГІЯ ТА ГЕОМОРФОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ
ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА»**

Основною метою навчального курсу «Геологія та геоморфологія з основами ландшафтознавства» є з'ясування геолого-історичного розвитку Землі та процесів, які протікають на поверхні та в її надрах і формують облік поверхні Землі.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними геологічними процесами Землі;
- висвітлити основні методи дослідження земної кори та її будови;
- сформувані у студентів навички системного підходу щодо класифікації мінералів, гірських порід та інших геологічних елементів;
- на основі отриманих знань дати навички студентам визначати рангове положення формацій як геологічних об'єктів;
- засвоїти принципи виділення та діагностики формаційних покладів.

У результаті САМОСТІЙНОГО вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- структурні та генетичні типи геологічних формацій, найбільш розповсюджені формації кожного типу, принципи їхнього виділення та оконтурення,
- ознаки діагностики у польових та камеральних умовах.

вміти:

- виділяти геологічні формації на карті та місцевості; прогнозувати ті формаційні поклади, які були пропущені при геологічному картуванні попередниками, на підставі проведення структурного аналізу території.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота є основним засобом оволодіння студентами програмового навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона полягає у вивченні теоретичного матеріалу та практичного виконання рекомендованих завдань. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи підготовлені таким чином, що охоплюють весь теоретичний матеріал, який не вивчається під час аудиторних та практичних занять. Зміст самостійної роботи студента над дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується навчально-методичними посібниками, конспектом лекцій викладача та відповідною науковою та фаховою літературою.

Під час роботи над книгою необхідно витримувати деяку послідовність. Спочатку необхідно прочитати зміст теми, виявити її обсяг та послідовність викладення в ній питань. Потім прочитати по підручнику весь матеріал з даної теми, засвоїти теоретичні положення, розібратись в діагностичних особливостях мінералів, гірських порід, горючих корисних копалин. Відповісти на всі питання, що вказані для самоперевірки, після чого скласти короткий конспект за темою.

Якщо виникають труднощі в розумінні обсягу вивчення питання, або відсутності джерел, необхідно звернутись самостійно за консультацією до викладача.

Найкращим засобом перевірки правильності засвоєння теоретичних положень курсу «Геологія та геоморфологія з основами ландшафтознавства» є вміння студентів самостійно діагностувати мінерали, гірські породи, горючі корисні копалини по зовнішнім ознакам, вміти характеризувати родовища корисних копалин та характеризувати ендегенні та екзогенні процеси рельєфоутворення.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва розділу, теми	Короткий зміст питань для самостійного вивчення
Змістовний модуль 1		
1	Тема 1. Етапи еволюції Сонячної системи.	1. Історія досліджень. 2. Початкова стадія, подальша еволюція, сучасна стадія
2	Тема 2. Уявлення про склад геосфер. Походження та практичне використання магнітного поля Землі.	1. Поділ геосфер. 2. Будова ядра, особливості магнітного поля та його характеристика.
3	Тема 3. Текстурно-структурна характеристика мінеральної сировини.	1. Характеристика мінеральних ресурсів. 2. Особливості запасів мінеральними ресурсами в Україні.
Змістовний модуль 2		
4	Тема 4. Елементи симетрії. Види симетрії, категорії та сингонії. Методи визначення фізичних властивостей мінералів.	1. Особливості симетрії мінералів. Сингонія кристалів. 2. Фізичні властивості мінералів.
Змістовний модуль 3		
5	Тема 5. Методи фазового аналізу гірських порід. Зв'язок родовищ з основними структурними елементами земної кори.	1. Характеристика гірських порід. 2. Структурні елементи земної кори: континентальна, океанічна та проміжна земна кора.
6	Тема 6. Поняття про мінерали та основні їх класи.	1. Основні класи мінералів. 2. Морфологічні властивості мінералів.
Змістовний модуль 4		
7	Тема 7. Характеристика рудоутворюючих мінералів. Характеристика породоутворюючих мінералів.	1. Окремі види рудо утворюючих мінералів, їх властивості. 2. Характеристика породоутворюючих мінералів.
8	Тема 8. Поняття про генетичний тип рельєфу. Фази розвитку кор вивітрювання.	1. Поняття рельєфу, форми та елементи рельєфу. 2. Кора вивітрювання, її фази.

Формами звітності являються: конспект, малюнок, діагностична особливість мінералів та гірських порід, характеристика таблиць та класифікацій, повідомлення та звіти відповідно темам на самостійне вивчення.

Рекомендована література

Базова

1. Біленко Д. К. Основи геології і мінералогії / Д. К. Біленко. – К.: Вища шк., 2013.
2. Малахов А.А. Краткий курс геологии / А. А. Малахов. – М., 2002. – 238 с.
- Грунтознавство з основами геології : навч. Посібник / О. Ф. Гнатенко, М. В. З. Капштик, Л. Р. Петренко, С. В. Вітвицький. – К: Оранта, 2005. – 648 с.
4. Мамай И.И. Динамика ландшафтов / И. И. Мамай. – М.: Изд-во МГУ, 2002. – 167 с.
5. Свинко Й. М., Сивий М. Я. Геология з основами палеонтології / Й. М. Свинко, М. Я. Сивий. – К.: Вища шк., 2005.
6. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір. Т. 1, 2. - К.: Київський університет, 2005.- 431с., 503с
7. Сонько С.П., Максименко Н.В. Про «природність» та «антропогенність» ландшафтотворення./ Людина та довкілля. Проблеми неоекології. Сучасні географічні та екологічні дослідження довкілля. - № 1-2 (25). - Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – С.9-13. **Фахове видання.** <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/2783>.
8. Kyselov Yu., Polovka S., Sonko S. On the modern conception of environment./ Dniprop. Univer.bulletin. Journ. Geol.Geograph.Geoecology, 2018.- 27(2),346-356. doi:10.15421/111859. **Фахове видання, наукометричне видання. (Web of Science).** <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/6736>

Допоміжна

1. Мир географии: География и географы. Природная среда /Под ред. Рычагова Г.И.. – М.: Мысль, 1984. – 367 стр.
2. Ершов В. В. Геология и разведка месторождений полезных ископаемых / [В. В. Ершов, И. В. Еремин, Г.Б. Попова и др.]. – М.: Недра, 2009. – 400 стр.
- Короновский Н.В. Общая геология / Н. В. Короновский. – М.: Изд. МГУ, 2010, 526 с.
3. Короновский Н.В., Якушова А.Ф. Основы геологии / Н. В. Короновский, А. Ф.Якушова. – М.: Высшая школа, 2001.
4. Сонько С.П., Максименко Н.В. Просторові і часові механізми антропогенної експансії агроландшафту./ Людина та довкілля .- Вип. 2 (15). - Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – С.5-21. **Фахове видання.** <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/351>

5. Кисельов Ю.О., Сонько С.П. Ландшафтно-етнічна взаємодія як методологічна проблема екології /Екологія – шляхи гармонізації відносин природи та суспільства. Збірник тез IV Міжвузівської науково-практичної конференції 16 - 17 жовтня 2014 року. Ред.Непочатенко О.О. Ред-вид.центр УНУС.-Умань,2014.- 90 с.- С.9-13.
<http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/536>
6. Казакова Т.А., Сонько С.П. Чи треба заповідати антропогенні ландшафти? (постнекласичні погляди на склад національної екологічної мережі)./ Перспективи розвитку лісового і садово-паркового господарства : матер. Всеукр. Наук.-практ.конф. (14 грудня 2016 р.).- Відп.ред.О.О.Непочатенко. – Умань:«Візаві», 2016.- 182 с.- С.С.18-20.
<http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/6256>.
7. N.V.Maksymenko, V.O.Voronin, N.I.Cherkashyna, S.P.Sonko. Geochemical aspect of landscape planning in forestry./ Dniprop. Univer.bulletin. Journ. Geol.Geograph.Geoecology,27(1),81-87. doi: 10.15421/111833. **Фахове видання, наукометричне видання. (Web of Science).**
<http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/6658>
8. Сонько С.П. Сучасна концепція довкілля як методологічний фундамент наук про Землю Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття: Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції 22-24 травня 2019 року. – Житомир: ЖНАЕУ, 2019. – 165 с.- С.С.146-147.

Інформаційні ресурси

1. <https://works.doklad.ru/view/loA0RQAO9nE.html>
 2. <https://studfiles.net/preview/5285158/>
 3. <http://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/Metod-%D0%B7-%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BC20151.pdf>
-